

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO. 42 (3497) ●

● ПЯТНІЦА, 11 ЛІСТАПАДА, 2016

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

**Дыялог
вядзе
да згоды**
Стар. 2

Красуе ў Дагдзе “Вербіца”
Усё новыя ўзоры-вышыванкі з’яўляюцца на вялікім Ручніку, які падарожнічае па беларускіх суполках латышскай Латгаліі
Стар. 3

Надзея ў дзіцячых вачах
Міжнародны мастацкі праект “Дзеці вітаюць дзяцей” ладзіўся ў Мінску
Стар. 4

ЯК СПРАВЫ, ДЫАСПАРА?

Паэзія, натхненне і Айчына

Дні беларускай культуры-2016 у Латвіі прысвячаліся 125-годдзю Максіма Багдановіча

Саюза беларусаў Латвіі штогод увосень праводзіць Дні беларускай культуры — у розных гарадах краіны. Сёлета яны прысвячаліся 125-годдзю Максіма Багдановіча, у іх паўдзельнічаў шэраг беларускіх суполак, мерапрыемствы прайшлі ў Екабіпілсе, Ліепаі, Даўгапілсе, Дагдзе, Лудзе, Рээкнэ. Як вядома, паэт, празаік, крытык і публіцыст Максім Багдановіч — самы малады класік беларускай літаратуры, яго творы любяць, чытаюць. На вечарынах па ўсёй Латвіі гучалі вершы, песні на вершы юбіяра: вытанчаныя, прасякнутыя любоўю да Бацькаўшчыны, напоўненыя глыбокімі пачуццямі, высокімі думкамі.

8 кастрычніка Рыжская беларуская суполка “Прамень” пры падтрымцы СБЛ ва ўтульнай зале Дома недзяржаўных арганізацый зладзіла паэтычную сустрэчу, прысвечаную творчасці паэта. Вітаючы шматлікіх сяброў і гасцей, старшыня СБЛ Валянціна Піскунова пажадала ўсім поспехаў, адзначыла: “Мы жывём у Латвіі, любім Латвію — і памятаем свае родавыя карані, нясем у сэрцах любоў і павагу да багатай беларускай культуры. А таксама зберагаем беларускую спадчыну ў Латвіі”.

Пачалася музычная частка вечарыны з выступлення салісткі ансамбля беларускай песні “Надзея” Людмілы Сінкевіч. Гледачоў, удзельнікаў імпрэзы віталі дэпутат XII Сэйма Латвіі Ээнта Траццяк, першы сакратар Амбушады Беларусі ў Латвіі Аляксандр Сушкевіч, дэпутат Рыжскай думы Міхаіл Гаўрылаў і прэзідэнт Рускай абшчыны Латвіі Уладзімір Сакалоў. Вядучыя праграмы Алена Міцкевіч і Святлана Астроўская расказвалі пра жыццё і творчасць Максіма Багдановіча, чыталі

На сцэну выйшлі арганізатары свята разам з гуртом “Вербіца” з Мінска

яго вершы. Ім дапамагалі ў тым Іосіф Цыргановіч, Зоя Кальвіш. Мелодыі, музычныя кампазіцыі, песні на вершы паэта выконвалі госці з Беларусі Аляксандр Свірскі ды Яўгенія Дзям’янава, а таксама Ганна Крупская і Сава Зіх. І вучні Рыжскай беларускай асноўнай школы імя Янкі Купалы чыталі багдановічаўскія вершы.

“Не давайце чужынцамі быць!”

Творчасць Максіма Багдановіча блізкая і зразумелая беларусам замежжа: у паэзіі класіка ёсць і высокая радасць адкрыцця роднасці з пакінутай у малалействе Бацькаўшчынай, і боль за яе лёс. Як вядома, і наша любоў да Айчыны толькі мацнее ўдалечыні ад зямлі продкаў. Нарадзіўся будучы класік, як вядома, у 1891 годзе ў Мінску, у сям’і педагога, даследчыка, вучонага-этнографа Адама Багдановіча і дачкі шляхціца, дзяўчыны з музычнымі ды літаратурнымі здольнасцямі Марыі Мякоты. Памерла ж Марыя Апанасюна маладою, калі сям’я жыла

Скрыпка – сімвал прыгажосці душы народнай

ў Гродне — там збераглася яе магіла. Максімку было ўсяго 5 гадоў, і ў той жа год бацька з дзецьмі (Вадзім, Максім, Леў і Ніна) пераехалі ў Ніжні Ноўгарад. Там Максім вучыўся ў гімназіі, там пачаў пісаць. Першы яго твор “Музыка” — гэта казка пра бессмяротнасць народнага мастацтва, вернасць мастака свайму народу і пра скрыпку: знак

і сімвал прыгажосці душы народнай. Хоць Багдановічы жылі далёка ад этнічнай Радзімы, аднак юнак ведаў беларускую мову, і вершы пісаў па-беларуску. У 1908-м сям’я пераехала ў Яраслаўль: Максім там закончыў юрыдычны ліцэй, пісаў шмат вершаў, якія дасылаў і ў Вільню, у рэдакцыю газеты “Наша ніва”. → **Стар. 3**

КАНТАКТЫ

Вобразы, асветленыя верай

Кацярына Мядзведская

Выстава старадаўніх беларускіх абразоў і званоў прайшла ў Варшаве, цяпер яна экспануецца ў Беластоку

Пра тое, як рыхтавалася выстава “Брама веры. Беларускі іканапіс і званы XVIII-XIX стагоддзяў са збору Музея старажытнабеларускай культуры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі”, расказаў мне дырэктар Культурнага цэнтра Беларусі ў Варшаве Міхаіл Рыбакоў. Адкрылася

экспазіцыя на пачатку кастрычніка ў Цэнтры праваслаўнай культуры імя святых Кірылы і Мяфодзія ў Варшаве па блашавенні мітрапаліта Варшаўскага і ўсяе Польшчы Савы.

Як расказаў загадчык аддзела старажытнабеларускай культуры Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі Барыс Лазука, Музей старажытнабеларускай культуры НАН мае адну з самых вялікіх у краіне калекцыяў беларускіх абразоў. Па ёй можна вывучаць асаблівасці нацыя-

нальнай іканапіснай школы, у якой бачны праваслаўны, каталіцкія ды ўніяцкія традыцыі сакральнага жывапісу.

У экспазіцыю для польскага гледача ўвайшлі 28 твораў, што выкананы ў акадэмічнай і народнай манеры, напісаны на дрэве і палатне ў тэмпернай і алейнай тэхніках. Іх удала дапоўнілі званы, адлітыя ў людвісарнях (ліцейных майстэрнях) у XVIII-XIX стагоддзях. Гэта не проста творы дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, але і музычныя

інструменты. Іх гучанне часта можна чуць у Беларусі пад час масавых мерапрыемстваў — фэстаў, святаў беларускіх гарадоў, іншых культурных падзей. Вось і ўпрыгожаннем варшаўскай выставы стаў канцэрт звановага звону.

Раней у Музея старажытнабеларускай культуры былі цесныя сувязі з Варшаўскім музеем этнаграфіі. “Мы спрыяем таму, каб узнавіліся былыя кантакты, — адзначаў Міхаіл Рыбакоў. — Калі музеі супрацоўнічаюць, то прасцей

Старадаўнія званы

ладзіць сумесныя выставы, абменьвацца экспазіцыямі”.

→ **Стар. 2**

ВЕСТКІ

У добры шлях!

Створана новая суполка: Рэгіянальная нацыянальна-культурная аўтаномія беларусаў Смаленскай вобласці

Устаноўчы з’езд мясцовых беларускіх НКА Шумяцкага і Манастыршчынскага раёнаў вобласці, а таксама горада Смаленска адбыўся 17 кастрычніка. Падзеі папярэднічала грунтоўная арганізацыйная і юрыдычная падрыхтоўка. Мясцовыя арганізацыі беларусаў таксама правялі свае сходы, на якіх і прынялі рашэнне аб заснаванні рэгіянальнай аўтаноміі, абралі сваіх дэлегатаў з’езда, вызначылі парадак яго правядзення. А яшчэ, у адпаведнасці з нормамі федэральнага заканадаўства Расіі, загадзя былі вызначаны месца і час правядзення з’езда, пададзены адпаведныя аб’явы ў прэсу.

Варта заўважыць, што смаленскія мясцовыя арганізацыі беларусаў пастаянна мелі падтрымку і дапамогу ад кіраўніцтва, спецыялістаў Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі беларусаў Расіі. Урэшце ж супольныя намаганні далі добры плён: на Устаноўчым з’ездзе аднагалосна было прынята рашэнне аб стварэнні Смаленскай рэгіянальнай грамадскай арганізацыі “Нацыянальна-культурная аўтаномія беларусаў Смаленскай вобласці”.

На з’ездзе прысутнічалі прадстаўнікі Міністэрства юстыцыі Расіі, якія, дарэчы, не заўважылі ў яго рабоце ніводнага арганізацыйнага ці прававога парушэння. Старшыняй аўтаноміі абраны Сяргей Расціслававіч Крыўко.

Паведамленні пра стварэнне новай беларускай арганізацыі ў той жа дзень з’явіліся ў мясцовых СМІ, справядзача з пасяджэння адпраўлена кіраўніцтву ФНКА “Беларусы Расіі”. Быў вызначаны і далейшы план дзеянняў смаленскай арганізацыі.

Паводле матэрыялаў партала www.belros.org.

ПАДЗЕЯ

Дыялог вядзе да згоды

Пра надзённыя пытанні, якія тычацца суіснавання прадстаўнікоў розных нацыянальнасцяў на тэрыторыі Беларусі, канструктыўна гаварылі ў Мінску прадстаўнікі ўлады, акадэмічнай навукі, кіраўнікі этнакультурных аб'яднанняў

Іван Ждановіч

Цёплая, даверлівая атмасфера панавала 2 лістапада ў кангрэс-зале "Барселона" комплексу "Вікторыя Алімп Гатэль", дзе праходзіў круглы стол "Роля і месца нацыянальных аб'яднанняў у зберажэнні ды ўмацаванні міру і згоды ў Рэспубліцы Беларусь". Мерапрыемства ладзілі Міністэрства юстыцыі з удзелам Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў, у зале былі актывісты, прадстаўнікі больш чым 30-ці нацыянальных грамадскіх суполак, зарэгістраваных у Беларусі.

Пачатак лістапада, як вядома, у постсавецкім грамадстве – гэта пара актыўных дэбатаў, ды і проста застольных размоваў у сямейным коле пра каштоўнасці вечныя і часавыя. Беларусы ж спрадвеку ў гэты час адзначаюць Дзяды – згадваюць-памінаюць продкаў, якія адышлі ў іншы свет. І рэха 1917 года, Кастрычніцкай рэвалюцыі, як ні круці, адгукаецца ў нашых сэрцах. Ёсць і яшчэ нагода для таго, каб у лістападзе грунтоўна абмяркоўваць нацыянальныя пытанні. У прэс-рэлізе, дасланым з Мінюста, чытаем: "У адпаведнасці з Канцэпцыяй нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь, зацверджанай Указам Прэзідэнта ад 9 лістапада 2010 года №575, забеспячэнне гарманічнага развіцця міжнацыянальных і міжканфесійных стасункаў адносіцца да ліку асноўных нацыянальных інтарэсаў дзяржавы ў сацыяльнай сферы".

У гутарцы з прадстаўнікамі СМІ перад пачаткам круглага стала Міністр юстыцыі Алег Сліжэўскі нагадаў, што ў сённяшнім свеце шмат міжнацыянальных канфліктаў, якія часам прыводзяць і да трагедыі. Таму сферу нацыянальных адносін, у якой працуюць у тым ліку і шматлікія нацыянальныя супольнасці, беларускай дзяржаве нельга пакідаць па-за ўвагай. "Беларусь была і застаецца краінай, у якой добра ўжываюцца прадстаўнікі любых нацыянальнасцяў, – адзначыў Алег Леанідавіч. – У нас жыве шмат рускіх, украінцаў, палякаў, літоўцаў – усяго каля 125

Беларускі лівонец Альфонсас Аўгуліс

Муфці Беларусі Абу-Бекір Шабановіч родам з Іў

нацыянальнасцяў. З 2710 галаўных структур грамадскіх аб'яднанняў краіны 113 аб'ядноўваюць якраз прадстаўнікоў нацыянальных меншасцяў". Міністр лічыць, што дыялог дзяржавы і грамадзянскай супольнасці дазваляе знаходзіць праблемы, калі яны ёсць, і своечасова іх вырашаць. Карысна, па яго словах, і проста пагаварыць пра надзённыя пытанні, якія тычацца суіснавання людзей розных нацыянальнасцяў, што жывуць на тэрыторыі Беларусі.

Нагадаем, што ў Беларусі Міністэрства юстыцыі рэгіструе грамадскія аб'яднанні, потым кантралюе, ці адпавядае іх дзейнасць заканадаўству дзяржавы, статутам суполак. Праводзіць Мінюст і розныя "адукацыйныя" семінары: каб як мага менш парушэнняў у суполках было, як кажуць, па няведанні. Шчыльна працуе з нацыянальна-культурнымі аб'яднаннямі як апарат Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў, так і створаны пры Мінкультуры Рэспубліканскі цэнтр нацыянальных культур. Пра іх дзейнасць у гэтым кірунку пад час круглага стала падрабязна расказалі адпаведна начальнік аддзела па справах нацыянальнасцяў Аляксандр Сасновіч і дырэктарка РЦНК Вольга Антоненка.

Вялікую цікавасць выклікала ва ўдзельнікаў круглага стала і вы-

ступленне кандыдата гістарычных навук Сяргея Грунтава, навуковага супрацоўніка аддзела народназнаўства Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Выступоўца звярнуў увагу на акадэмічны выданні – атлас "Беларусь" (1996), даследаванне "Хто жыве ў Беларусі?" (2012), на серыю "Этнакультурныя працэсы рэгіёнаў Беларусі". Вучоныя адзначаюць высокі ўзровень талерантнасці ў беларускім грамадстве яшчэ з сярэднявечавага перыяду. І тое, што на тэрыторыі Беларусі ўдаецца доўгі час бесканфліктна існаваць прадстаўнікам розных нацыянальнасцяў – гэта не ёсць нешта "звышдадзенае". Гэта вынік упартай, да таго ж і тонкай, далікатнай шматвекавой працы і асобных людзей, і ўсяго грамадства. У прыватнасці, яшчэ з XV стагоддзя на беларускіх землях жывуць татары: іх тады запрасілі на службу мясцовыя князі як выдатных вайскоўцаў. Даўно з'явіліся на Беларусі яўрэі: іх таксама паклікалі, каб яны развівалі гандаль, рамёствы. Паступова ў грамадстве вучыліся жыць у ладзе ды згодзе прадстаўнікі розных канфесій, нацыянальнасцяў. І сёння, кажучы моваю навукоўцаў, у беларускім грамадстве "няма сегрэгацыі па этнічным прынцепах".

Пра тое, як працуюць у Беларусі

розныя этнасуполкі, гаварылі актывісты грамадскіх аб'яднанняў армянскай, грэчаскай, польскай, рускай, украінскай, яўрэйскай ды іншых дыяспар, міжнародных грамадскіх аб'яднанняў. У прыватнасці, старшыня Мінскага гарадскога армянскага культурна-асветнага таварыства "Ай-астан" Георгій Егіазаран адзначыў: "Мы тут – свае, мы тут – не чужыя, таму і працуем на карысць беларускай дзяржавы. Таму і спрыяем умацаванню міру, міжнацыянальнай згоды ў нашай краіне". Урадзенец Астравецкага раёна (Гродзенская вобласць), лівонец па нацыянальнасці Альфонсас Аўгуліс, які быў першым Паслом Літвы ў Беларусі, а цяпер узначальвае Міжнародную грамадскую арганізацыю "Клуб Гервячай", параіў калегам: "Прытрымлівайцеся сваіх нацыянальных звычаяў, аднак не забывайце: мы жывём у Беларусі, і трэба паважаць яе законы".

Мяркуецца, што матэрыялы круглага стала ў хуткім часе з'явяцца на сайце Міністэрства юстыцыі, выйдучы асобным зборнікам. Канструктыўны, узважаны дыялог, безумоўна, будзе мець розгалас і немалую карысць, паспрыяе захаванню стабільнасці, міру і згоды ў нашай краіне. Мы ж будзем і надалей асвятляць карысны досвед працы розных этнасуполак Беларусі на старонках "Голасу Радзімы".

КАНТАКТЫ

Вобразы, асветленыя верай

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Па словах дырэктара Культурнага цэнтра Беларусі ў Варшаве, выстава "Брама веры" будзе экспанавана і ў шэрагу праваслаўных прыходаў, кляштарох і культурных цэнтрах Польшчы. І гэтакі праект Музея старажытнабеларускай культуры і Культурнага цэнтра Беларусі ў Варшаве – не першы. У польскай сталіцы, а пасля і ў Цэнтры беларускай культуры ў Гайнаўцы дэманстраваліся помнікі этнаграфіі ды архіўныя фатаграфіі з чарнобыльскіх экспедыцый.

Увогуле планаў, скіраваных на пашырэнне беларускай культуры ў Польшчы, шмат. Мяркуецца прэзентаваць

выставу "Беларусы ў Войску Польскім 1939–1945 гадоў", якая праходзіць у Нацыянальным гістарычным музеі Беларусі. У планах і адкрыццё Цэнтра па вывучэнні беларускай мовы. "У жыхароў Польшчы ёсць вялікі інтарэс да нашай краіны, – гаворыць Міхаіл Рыбакоў. – Прадпрымальнікі, напрыклад, зацікаўлены пастаўляць у Беларусь сваю прадукцыю, рухацца ў ЕўрАзЭС. І трэба ведаць мову. Таму вывучэнне рускай і беларускай моў – запатрабаванае". Дарэчы, у летняй школе беларусістыкі, якую ў другі раз ладзіў у Мінску Рэспубліканскі

Экспанаты, якія маюць галасы

інстытут вышэйшай школы, былі слухачы і з Польшчы.

Сяброўскія сувязі ўсталёўваюцца і паміж навучальнымі ўстановамі краін-суседак. Сярод іншых гатовы да падпісання адпаведных дамоў Вышэйшая школа турыстыкі ў Варшаве, Вышэйшая школа эканомікі ды інфарматыкі. Міхаіл Рыбакоў

казаў: польскія бок зацікаўлены і ў паступленні ў іх вучэбныя ўстановы з Беларусі. Бо яны добра адаптаваныя да сучасных умоў: маюць шырокі круггляд, крэатыўны падыход да навучання. Так што беларуска-польскія стасункі развіваюцца ў розных кірунках, ім ёсць куды расці, пашырацца.

ВЕСТКІ

Восень залатая і... зялёная

У расійскім Яраслаўлі прайшла сацыяльная акцыя "Зялёная восень", прымеркаваная да 125-годдзя "беларускага паэта з берагоў Волгі" Максіма Багдановіча

Ідэю акцыі падалі Вікторыя і Дзмітрый Аверыны – жонка і муж, якія часта наведваюць Дом паэта, прыхільнікі яго творчасці. Як вядома, Дом Максіма Багдановіча – гэта помнік гісторыі ды культуры рэгіянальнага значэння. Пабудаваны ў 1908 годзе на вуліцы Чайкоўскага (былая Любінская). Уздоўж вуліцы цяпер – выдатны бульвар з векавымі ліпамі, мноства прыгожых гістарычных дамоў. Але жыхары Яраслаўля не заўсёды звяртаюць увагу на прыгажосць гэтага месца. Таму Аверыны задумалі акцыю, а мы яе падтрымалі, маючы на мэце: прыцягнуць увагу яраслаўцаў да спадчыны роднага горада. Да нас далучылася і Яраслаўская рэгіянальная грамадская арганізацыя руска-беларускай дружбы "Сяброўства".

Мы разам правялі суботнік на бульвары, пасадзілі кветкі, кусты, дрэвы ва ўнутраным дворыку музея, падрыхтавалі тэрыторыю сядзібы да зімы. А юныя нашы госці пабывалі на майстар-класе па жывапісе ў мастацкай майстэрні, паўдзельнічалі ў народных гульнях, даведаліся пра беларускія Дажынкi. У доме паэта быў арганізаваны канцэрт з удзелам прадстаўнікоў рэгіянальнага аддзялення Асамблеі народаў Расіі. Гучалі песні народаў, прадстаўнікі якіх жываюць у Яраслаўскай вобласці. Вучні 49-й школы прачыталі вершы Максіма Багдановіча.

Усе ўдзельнікі акцыі атрымалі ад нас падзячныя лісты і памятныя падарункі. А на заканчэнне імпрэзы мы пасадзілі разам дуб, названы: дрэва сяброўства. І рабілі гэта прадстаўнікі розных нацыянальнасцяў.

Марына Калкоціна, навуковая супрацоўніца Яраслаўскага мемарыяльнага музея Максіма Багдановіча

Дарэчы

Шэраг мерапрыемстваў да юбілею класіка ладзіць і Літаратурны музей Максіма Багдановіча ў Мінску, у Траецкім прадмесці. У рэдакцыі стала вядома: сёлета – 80-я ўгодкі вядомай паэткі, перакладчыцы Веры Рыч (Vera Rich), якая фактычна адкрыла англамоўным чытачам беларускую паэзію. Дзякуючы паэтцы ўпершыню загучалі на мове Шэкспіра многія беларускія класікі, у тым ліку і Максім Багдановіч. Вера Рыч перастварыла па-англійску 34 вершы класіка, у інтэрв'ю не раз падкрэслівала: менавіта Максім Багдановіч – яе ўлюбёны паэт.

Гісторыя зацікаўлення карэннай англічанкі беларускай мовай у нечым незвычайная. Магія мовы нават паўплывала на абранне ёю творчага псеўданіма: менавіта пад славянскім варыянтам гучання імя "Feith" – "Vera", перакладчыца і даследчыца атрымала вядомасць у літаратуры. Вялікай сяброўцай Беларусі, неардынарнай асобе і прысвячалася нядаўняя вечарына "Магія Паэзіі. Магія Веры" ў Літаратурным музеі Максіма Багдановіча.

КАРЫСНЫ ДАСВЕД

Красуе ў Дагдзе “Вербіца”

Усё новыя ўзоры-вышыванкі з’яўляюцца на вялікім Ручніку, які падарожнічае па беларускіх суполках латышскай Латгаліі. А пачаўся рух з Дагдскага краю.

Пра тое, што ў Латвіі стартаваў вялікі праект “Беларускі ручнік”, чытачы “Голасу Радзімы” ведаюць: (“Родныя сэрцу ўзоры”, ГР, 23.6.2016). Гэта справа, што яднае ўсіх беларусаў. Мы ж былі сведкамі, як рушыў Ручнік па латвійскай глыбінцы. Тое адбылося ў Народным доме пасёлка Асунэ Дагдскага краю, каля латвійска-беларускай мяжы. Там праводзіла творчыя майстэрні “Беларускія ручнікі” Дагдскае беларускае таварыства “Вербіца”, былі запрошаны і прадстаўнікі нашага Цэнтра беларускай культуры.

Гасцей вітала кіраўніца “Вербіцы” Таццяна Гогалінская. Яна выказала падзяку Дагдскай краёвай думе і партнёрам, што падтрымалі культурны праект.

З цікавым аповедам на семінары выступіла кіраўніца Екабпілскага беларускага таварыства “Спатканне” Валянціна Дарашчонак. Яна расказала пра традыцыйныя беларускія ручнікі, якія гаспадыні ткалі ды вышывалі ўручную. Кожнаму абрадаваму святу (нараджэнне дзіцяці, вяселле, пахаванне...), кожнаму бытавому дзейству (выпечка хлеба, лазня, абед...) у сям’і адпавядаў свой ручнік — пэўнага памеру, вышыты пэўным арнамантам, звычайна ніткамі чырвонага альбо сіняга колеру. Аповед спадарыні Валянціны суправаджалі багатая выстава ручнікоў, а таксама і песні фальклорнага гурта “Завіруха” з екабпілскай суполкі.

На семінары якраз і быў урачыста перададзены вялікі Ручнік, які вышываюць удзельнікі праекта,

Беларускі канцэрт у Латгаліі, на адкрытай эстрадзе ў пасёлку Асунэ

ад беларусаў Дагды — беларусам Даўгаўпілса. У Дагдзе ж вышылі з абодвух бакоў слова Daгда і прыгожы арнамент. (Як паведаміла ў рэдакцыю Таццяна Гогалінская, вышывала Ручнік Ларыса Міхеева, намесніца мастацкай кіраўніцы ансамбля “Аколіца”. — Рэд.). Месяц беларускі Ручнік быў у нас, на ім узор і слова Daugavpils вышыла метадыстка Цэнтра беларускай культуры Марыя Памецька, цяпер ён пайшоў далей па Латгаліі — у Ліваны, Рэзэкснэ.

Удзельнікі праекта далі вялікі канцэрт на адкрытай эстрадзе каля Асунскага сельсавета. Сабралася шмат глядачоў. Выступалі танцавальная група “Бальзам

душы” Асунскага народнага дома, ансамбль сеньёраў “Вярба” беларускай суполкі Дагды, народная студыя з Эзэрніекаў, танцавальны гурт “Лянок” і ансамбль “Купалінка” з нашага Цэнтра беларускай культуры, дагдская “Аколіца” ды гурт “Завіруха” з Екабпілса. Было шмат апладыментаў, кожны з гуртоў атрымаў дыплом і букет цудоўных вярцін.

Віншуючы партнёраў, я звярнула ўвагу, як дынамічна развіваецца суполка “Вербіца” пад кіраўніцтвам Таццяны Гогалінскай. У горадзе двойчы ладзіўся прыгранічна-купальскі “Дагда-Фэст”, актывісты суполкі паўдзельнічалі ў фэстах “Беларускі кірмаш у Даўгаўпілсе” і “Славянскі

базар у Віцебску”, у Латвійскім фестывалі нацменшасцяў “Rīni, rīni sītu”. Гурт “Аколіца” быў на фэсце Дажынкі ў Нараўцы (Польшча). А яшчэ “Вербіца” сёлета выйграла конкурс, атрымала грант пад праект “Беларускі ручнік” ад Міністэрства культуры і Паўднёва-Латгальскага цэнтра падтрымкі недзяржаўных грамадскіх арганізацый. Наш Цэнтр беларускай культуры — адзін з партнёраў праекта. Але ж менавіта “Вербіца” — адзінае таварыства сярод беларускіх суполак Латвіі, якая атрымала грант! Гэта поспех. Так трымаць, сябры-супляменнікі!

Жанна Раманоўская, кіраўніца даўгаўпілскага Цэнтра беларускай культуры

ВЕСТКІ

Разам дапаможам Аматычэ

Сродкі ад дабрачыннага канцэрта беларускага хору ў італьянскай Сардзініі пайшлі на дапамогу пацярпелым ад землятрус

Пра гэта паведаміў Ганаровы консул Беларусі ў Кальяры (Сардзінія) Джузэпэ Карбоні. Вакальны ансамбль місіянерскага прыходу храма святога Мікалая Японскага з Мінска ўдзельнічаў у святочнай літургіі ў парафіі Маскоўскага патрыярха-та ў горадзе Кальяры, а таксама выступіў з канцэртамі ў розных гарадах аўтаномнага італьянскага рэгіёна Сардзінія. Самы маштабны з іх адбыўся ў шыкоўнай зале XVIII стагоддзя ўніверсітэцкай бібліятэкі Кальяры.

У праграме канцэрта беларускага хору гучалі духоўныя творы рускіх кампазітараў-класікаў і сучасная беларуская духоўная музыка. Канцэрт, на якім выступілі й італьянскія калектывы, поліфанічны хор S.U.M. і вакальны ансамбль KOP, прайшоў пад лозунгам “Мінск і Кальяры — дапаможам разам Аматычэ”. Універсітэцкі цэнтр музыкі Кальяры збірае сродкі ў дапамогу пацярпелым ад землятрус і перадае іх на дабрачынныя мэты ў муніцыпалітэт горада Аматычэ, аднаго з найбольш пацярпелых ад бедства.

Вакальны ансамбль прыходу храма святога Мікалая Японскага заснаваны ў снежні 2014 года. У яго складзе 7 маладых музыкаў. Рэгент — Наталля Санько. Музыкі актыўна займаюцца прасоўваннем харавой праваслаўнай культуры і народнай беларускай песеннасці, удзельнічаюць у харавых фестывалях і гастралуюць па гарадах Беларусі. У 2015-м ансамбль выпусціў дыск “Калядныя вечары”, куды ўвайшлі традыцыйныя калядныя песні народаў Беларусі, Расіі ды Украіны ў аўтарскіх апрацоўках.

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Паэзія, натхненне і Айчына

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

У 1911-м амаль 20-гадовы Максім наведаў Беларусь. Два месяцы ўлетку жыў у фальварку Ракуцёўшчына (цяпер Маладзечанскі раён): дыхаў родным паветрам, чуў мілагучную мясцовую мову. І шмат пісаў. Прычым у творах яго хараство прыроды спалучалася з болей за лёс Бацькаўшчыны. У Ракуцёўшчыне напісаны вершы “Краю мой родны!”, “Паміж пяскоў Егіпецкай зямлі”, “Цёплы вечар, ціхі вечар”, “Добрай ночы, зара-зараніца” ды іншыя. Паэт адкрываў Беларусь як вялікую каштоўнасць, як краіну, што дала свету Францыска Скарыну, якая мае багатую гісторыю, слаўнае мінулае. Ён напісаў верш “Пагоня”, які з часам стаў своеасаблівым духоўным гімнам беларусаў: “...Мо яны, Беларусь, панясыліся/ За тваімі дзяцымі уздагон./ Што забылі цябе, адракліся,/ Прадалі і аддалі ў палон?/ Бійце ў сэрцы іх — бійце мячамі,/ Не давайце чужынцамі быць!/ Хай пачуюць, як сэрца начамі/ Аб радзімай старонцы баліць...” Гучыць вельмі моцна, як запавет духоўнай вернасці Айчыне — беларусам на ўсе часы.

У тое ж лета Максім Багдановіч у Вільні ўпершыню пабачыў слупкі пояса, унікальны твор старадаўняга беларускага мастацтва, — у калекцыі

вядомага беларускага дзеяча, аднаго з выдаўцоў “Нашай нівы” Івана Луцкевіча. Паэт, Кажуць, быў вельмі ўражаны, гаварыў: “Гэта ёсць фундамент нашага адраджэння, гэта і праз тысячу гадоў будзе сведчыць аб нас”. У Ракуцёўшчыне ж у хуткім часе напісаў пранізлівы верш “Слуцкія ткачыкі”, які з часам стаў прыгожай песняй.

Паэта захапілі народныя казкі, паданні, песні, ён шчодро карыстаўся невычэрпнай фальклорнай крыніцай. Пад пяром творцы ажывалі казачна-язычніцкія персанажы Вадзянога, Русалкі, Лесуна — вершы і былі названы іх імёнамі. А яшчэ да любімай беларусамі народнай песні “Лявоніха”, у якой шмат версій, Максім напісаў сваю, шчырую і ласкавую.

Песні на вершы паэта ярка гучалі ў выкананні ансамбля “Песняры” пад кіраўніцтвам Уладзіміра Мулявіна. Песняроўская гласцінка “Вянок” адкрыла творчасць Багдановіча для мільёнаў слухачоў, прыхільнікаў гурта. Мы ж сёння можам прызнаць: талент паэта дапамог маладой беларускай літаратуры ўбірацца ў сілу, праз Багдановіча з’явіліся ў ёй санет, раманс, трыялет, рандо, тэрцыны, верлібр. А яшчэ былі глыбокія крытычныя артыкулы, працы па гісторыі літаратуры, цудоўныя пераклады

шэдэўраў сусветнай паэзіі з дзясятка іншых моў на беларускую.

І ўсё гэта Максім Багдановіч паспеў зрабіць у маладым узросце. Пэўна, ведаў, што шмат не пражыве... У сям’і паэта не зводзілася страшная хвароба: сухоты, ці туберкулез. Спачатку яна забрала маці, за ёй пайшла сястрычка Ніна, у 19 гадоў памёр Вадзім, старэйшы брат, а ў 18 гадоў захварэў і сам Максім... У маі 1917-га ў няпоўныя 25 гадоў паэт пайшоў з жыцця, але яго вершы, асветленыя любоўю да жыцця, прыроды, роднага краю і да людзей, жывуць і сёння. Перакладзены больш чым на 20 моў. У 1991 годзе імя Максіма Багдановіча ўнесена ў Каляндарны спіс ЮНЕСКА “Гадавіны адметных асоб і падзей”.

Сярод сваіх душа спявае

Прадаўжалася наша вечарына як вялікі святочны канцэрт. Ансамбль беларускай песні “Надзея” (кіраўніца Людміла Серада) таварыства “Прамень” вітаў гасцей песнямі “Лявоніха”, “Туман ярам” і “Колькі ў небе зор”. Паміж іх — “Колькі ў небе зор”.

Аляксандр Свірскі ды іншыя артысты гурта “Вербіца”

ны з Расіяй, яго вершы ведаюць і на рускай мове. Святлана прачытала некаторыя з іх.

Калі свята ішло поўным ходам, на сцэну выйшаў народны фальклорны гурт беларускай песні “Вербіца”: госці прыехалі ў Латвію з Мінска. Шчырымі апладыментамі вітала іх зала, бо любяць і ведаюць артыстаў у суседняй Латвіі. Гурту ўжо больш за 35 гадоў, і больш за 20 на чале яго — Аляксандр Свірскі, таленавіты саліст і кіраўнік. Гурт быў лаўрэатам шматлікіх конкурсаў у Беларусі ды ў замежы. І на гэты раз у Рызе спявалі госці так, што аж сэрцы заходзіліся, і слёзы блішчалі на вачах слухачоў. А плылі-гучалі ў зале ўсімі любімыя і вядомыя песні: “Ляцеў воран”, “Ночка цёмная”, “Ой, сівы конь бяжыць”. У знак павагі да Латвіі госці вывучылі “Pūt, vējiņi” на

латышскай мове і латгальскую народную песню “Auga, auga gūžerā”, чым яшчэ больш кранулі сэрцы прысутных. Не абышлося й без “Лявоніхі” ды Яся, што касіў канюшыну. Зала шчыра падпявала, глядачы прасілі артыстаў спяваць на біс, бо, калі душа спявае, то хочацца слухаць яшчэ й яшчэ.

Мы дзякавалі ўсім удзельнікам вечарыны. Уручылі памятныя значкі “Дні беларускай культуры 2016: Максіму Багдановічу — 125!”. Глядачы падыходзілі да актывістаў беларускай суполкі са словамі падзякі за душэўнае свята. А напрыканцы гучала “Родны край, Беларусі!” — мы спяваем гэтую песню ўсе разам.

Алёна Лазарава, старшыня праўлення беларускай суполкі “Прамень”, г. Рыга

СВЯТЛО ДАБРЫНІ

Надзея ў дзіцячых вачах

Міжнародны мастацкі праект “Дзеці вітаюць дзяцей”, які ладзіўся ў Мінску, — гэта гарманічнае спалучэнне ідэй міласэрнасці, дабрывіні, згоды, прыгажосці ды творчасці

Рыгор Арэшка

У беларусаў ёсць прыказка: як з яйца, так і да канца. Яна пра тое, што ўсё добрае і дрэннае закладваецца ў чалавеку з дзяцінства. І, як сведчаць псіхологі, мадэлі паводзінаў, у тым ліку стаўлення да людзей іншых нацыянальнасцяў, любові да сваёй культуры і павагі да іншых, не ўзнікаюць на пустцы. З нічога, жартуюць вастрасловы, вырасце плесень... Між тым у свеце пашырана і такое меркаванне: маўляў, хочаш міру — рыхтуйся да вайны. І вы думаеце, што той, хто рыхтуецца да вайны, сапраўды некалі “чароўным чынам” стане міратворцам? То можа варта найперш, хочучы міру, укладваць сілы і сродкі ў дзіцячыя культурныя праекты.

Вучыць людзей жыць у ладзе-згодзе найлепш з дзяцінства. Пра тое гаварылі дарослыя на вернісажы ў Гарадской мастацкай галерэі твораў Леаніда Шчамялёва: там ладзілася выстава малюнкаў у глыні міжнароднага мастацкага праекта “Дзеці вітаюць дзяцей”. Арганізатарамі дабрачыннага праекта выступілі Беларускі дзіцячы фонд і міжнародная асацыяцыя мастакоў “Atelier of art” (“Атэльє мастацтва”) з Германіі.

Гэты незвычайны, добры праект стартаваў у Беларусі ў 2012-м пад чуйным апекаваннем Дзіцячага фонду. Шэраг арганізацыйных захадаў скіраваны на тое, каб развіваць у дзяцей-сірот, дзяцей з абмежаванымі

Маціяс Юрке разам з юнымі беларускімі мастакамі на вернісажы ў Мінску

магчымасцямі творчы пачатак. А заадно і наладжваць гарманічныя зносіны дзяцей і дарослых — у глыні любові, паразумення, творчасці. Рэалізуе праект нямецкі мастак Маціяс Юрке, які шмат гадоў працуе з дзецьмі ў розных краінах. Мастак праводзіць дабрачынныя майстар-класы, навучае працаваць акрылавымі фарбамі па дрэве, а таксама як творча абыходзіцца з мяккім каменем. Маціяс кіруе міжнароднай асацыя-

цыяй мастакоў “Атэльє мастацтва”, ён і публіцыст, валанцёр. Арганізуе ў Германіі ды іншых краінах мастацкія выставы, праводзіць пленэры, творчыя сімпозіумы. Як арганізатар праекта “Дзеці вітаюць дзяцей” працаваў з юнымі творцамі ў Германіі, Польшчы, Румыніі ды Ізраілі, Украіне, Малдове ды іншых краінах.

І вось яго ідэі “прарастаюць”, даюць першыя кветкі ў Беларусі. За чатыры гады больш за 120 дзяцей-сірот

з дзіцячых дамоў сямейнага тыпу, дзяцей з абмежаванымі магчымасцямі з Мінска, Бабруйска, Асіповічаў, Ліды, Гродна, іншых гарадоў паўдзельнічалі ў майстар-класах Маціяса Юрке і актывістаў-валанцёраў “Атэльє мастацтва”. Беларускія дзеці пабывалі ў Нямецчыне, разам з нямецкімі школьнікамі займаліся творчасцю. Былі там на вернісажы, знаёміліся, размаўлялі, вучыліся адкрываць прыгожае ў простых рэчах. Па

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Львоў сабраў сяброў

На форуме нацыянальна-культурных таварыстваў ва ўкраінскім горадзе і беларуская суполка была на вышыні

Да беларусаў у Львове ставяцца з вялікай павагай. Ды і мовы суседзяў падобныя. “Громадська організація “Білоруська община Львівської області”. Мяркую, чытачам “Голасу Радзімы” ўсё зразумела і без перакладу. Шмат добрых слоў у свой адрас пачулі беларусы і пад час форуму нацыянальна-культурных таварыстваў “25 гадоў разам у незалежнай Украіне”, які праходзіў у Львове.

Спачатку ладзіўся круглы стол з удзелам старшыні абласной дзяржадміністрацыі Алега Сінюткі, намеснікаў старшынь аблсавета Уладзіміра Гірыяка і мэра Львова Андрэя Маскаленкі, дырэктара Дэпартаменту па справах нацыянальнасцяў і рэлігіі Мінкультуры Украіны Андрэя Юраша. Паўдзельнічалі ў размове дыпрадстаўнікі ды кіраўнікі, актывісты этнакультурнага Львова. Мы абмяркоўвалі праблемы этнацыянальнай палітыкі Украіны. А потым усе разам разгарнулі ды пранеслі па вуліцах горада 150-метровы сцяг Украіны: як сімвал адзінства ўсіх

нацыянальнасцяў Львова. У святочных шэрагах ішлі азербайджанцы, балгары, беларусы, грэкі, палякі, немцы, чэхі, яўрэі, прадстаўнікі іншых народаў. Да нас ахвотна далучаліся іншыя львавяне, госці горада.

Далей святая прадоўжылася канцэртамі — з удзелам нацыянальна-культурных суполак. У намётным гарадку этнасуполкі прадставілі выставы: там былі прадметы побыту, стравы нацыянальнай кухні, кнігі па гісторыі, літаратуры, нацыянальныя касцюмы. Наша Беларуска грамада здолела экспазіцыю пры падтрымцы Амбулсады Беларусі, яе першага сакратара Аляксея Панкраценкі ды Ганаровага консула Беларусі ў Львове Ігара Драцяка. Прадстаўляючы нашу Бацькаўшчыну, вядучая прыводзіла цікавыя факты пра Беларусь. Вітаючы ўсіх, хто сабраўся на плошчы, я падкрэсліла: мы імкнемся быць тым злучным звяном, якое мацуе ўсебаковыя кантакты з нашай этнічнай Радзімай. Мы шмат робім на полі народнай дыпламатыі. Жыхары Украіны і Беларусі з павагай і цеплынёй ставяцца адзін да аднаго. Лёсы беларусаў Львова і ўкраінцаў цесна пераплецены, і гэта спрыяе падтрыманню міру, згоды, умацаванню добрасуседскіх стасункаў між асобнымі рэгіёнамі ды ў

Ганна Крывута (злева), Тамара Казак (справа) і гурт “Купалінка”

цэлым паміж краінамі.

Бадзёрая вакальна-танцавальная кампазіцыя “Бульба”, якую паказаў маладзёжны гурт “Купалінка”, ішла пад апладысменты публікі. Адна пара на сцэне рытмічна махала рыдлёўкамі: бульбу капалі! Хор “Купалінка” — горадасць суполкі. Яму больш за 15 гадоў, ён узнік пад кіраўніцтвам Людмілы Макарэвіч, прафесійнай музыканткі. Гурт увесь час абнаўляецца, папаўняецца новымі ўдзельнікамі. Цяпер у ім — як этнічныя беларусы, так і ўкраінцы, якія з сімпатыяй ставяцца да Беларусі, развучваюць і спяваюць песні на беларускай мове. Сёння хорам кіруе аўтар вершаў і мелодый Ганна Крывута: яе ведаюць не толькі

ў Львове, бо песні Ганны выконваюць і папулярныя ва Украіне спевакі. “Купалінка” — заўсёднае ўпрыгажэнне нашых імпрэзаў.

Інфармацыя ў намётнай “Беларускай хатцы” была запатрабаваная. Госці святая гарталі буклеты, альбомы, распыталі: што лепш у Беларусі паглядзецца, дзе пабываць? Некаторыя любаваліся вышыўкамі, сувенірамі. Мы ж частавалі гасцей дранікамі ды іншымі стравамі. Прыемна было чуць ад розных людзей, у тым ліку і ад кіраўніцтва вобласці: беларусы на форуме былі на вышыні!

Тамара Казак, старшыня праўлення Беларускай грамады Львоўскай вобласці

ВЕСТКІ

Замкі, зубры, “Іўе-дэ-Жанейра”

Чым здзіўляе турыстаў Беларусь

Тут кожны можа знайсці сваё. Інтэлектуалы не застануцца абыякавымі да багатай гістарычнай спадчыны краіны, гурманы змогуць прадэгуставаць стравы самабытнай кухні, прыхільнікі здаровага ладу жыцця могуць “абкатаць” мноства маршрутаў для актыўнага турызму, а романтикі надоўга “завіснуць” у беларускай глыбінцы...

Ацаніць адпачынак у Беларусі змоглі журналісты з краін СНД. Праграма прэс-тура ўключала знаёмства з выдатнымі мясцінамі сталіцы, экскурсіі па замкавых комплексах у Міры, Нясвіжы, Брэсце, наведванне Белавежскай пушчы, а таксама прыпынак у Іўі, горадзе чатырох рэлігій.

Уражанні ад візіту ў замежных гасцей засталіся яркія. Пра тое, як за тры дні наведаць пяць замкаў і стаць сведкам сапраўдных рыцарскіх бітваў, дзе вараць піва па аўтэнтчных рэцэптах, чаму варта баяцца “мсцівага” возера, што такое “Іўе-дэ-Жанейра” і ці ёсць шанцы адшукаць 12 зніклых нясвіжскіх залатых апосталаў, можна даведацца з рэпартажаў гасцей-журналістаў. Шукайце публікацыі на сайце БЕЛТА.